

Slovo k výročiu.

25 rokov. Štvrtstoročie je určite dôvodom na gratuláciu. Čo darovať k výročiu? Dvadsaťpäť červených ruží? Lenže. „Ruže a láska, oboje sa pominú ako každá krása“ (podľa Casanovu). Dostávame sa do hodnotenia trvanlivosti krásy, alebo aspoň jednej z jej podôb.

Posúdiť výročie Art galérie Schürger z pohľadu trvania v čase je jednoduché. Založená Jurajom Schürgerom s manželkou Ceciliou v decembri v roku 1990. Faktograficky je možné poskytnúť všetky informácie. O veľkosti a mieste výstavného priestoru v pôvodnom, rodinnom dome, postupne od roku 2008 v krásnych, novopostavených priestoroch galérie v centre mesta. Rozsah výstavnej činnosti, zameranie sa na tvorcov, obdobia, techniky. Dá sa určiť počet diel vo vlastníctve, počet výstav aj návštevníkov.

A práve tento strohý výpočet navracia hodnotenie do prvotnej úvahy o krásne. O čom vlastne bola, je, a bude zbierková činnosť, o čom sú galérie? Galéria ako inštitúcia, ktorá potrebuje na svoju činnosť nemalé finančné prostriedky. Tvoríť pre krásu, žiť pre krásu. Ako vyjadriť lásku k umeniu? K mnohým funkciám, ktoré galéria celospoločensky rieši, pribudne aj investičné umenie. Pre mnohých tvorcov výraz takmer nepochopiteľný, aj keď každý aj tvorivý výtvarník musí z niečoho žiť. Pokúšame sa rozvinúť špirálu nášho chápania o ďalšie závitky. Každý z nás je dennodenným prijímateľom nielen potravy pre telo, ale i potravy ducha. Neustále sa stretávame s grafickým dizajnom rôznych výrobkov, nábytku, architektúrou, aj priamo s výtvarnými artefaktami, dielami.

Tvorba, tvorivosť. Kategórie, ktoré deň čo deň omieľame a zrazu sú horšie, ťažšie vysvetliteľné. Vedť naozaj, čo je krása, čo radosť z tvorivosti? Kdesi hlboko v nás zrazu cítime, že tomu celkom dobre rozumieme. Ale je to tak aj v oblasti umenia? Stačí rozumieť? Vieme zo skúsenosti, že kto bol skutočne oslovený, osvietený, bude zakliaty krásou naveky. U niektorých toto očarenie postupne kulminuje k vrcholom. A potom nové oslnenie. Nevdojak sa na natíska otázka. Boli takto zasiahnutí už aj prehistorickí tvorcovia? Boli jaskyne Altamíra, Lascaux a stovky podobných prapragalériami? Jaskyňami krás a túžob na kamenných stenách. Hovorí sa preto azda niektorým galériám kamenné? Pri návštevách galérií sa pocit objaviteľa naozaj zjavuje. Dokážeme objavovať nové útvary, nepoznané formy, aj úplne neznáme celé siene. Tu v priestoroch galérií si uvedomujeme dôležitosť ich funkcií. Prvou z nich je už spomenutá komerčná, nutná pre vlastné fungovanie. Ďalšou vzdelávacou sa dostávame do sfér vizuálnych zážitkov pre rozšírenie našej vedomostí. Jednou z nemenej dôležitých je aj terapeutická funkcia. V soľnej jaskyni sa liečia choroby „dychovná“, v obrazovej (galérii) je možné liečiť duchovno. Galéria sa ale úplne ináč javí z komplexného pohľadu. Iné je vidieť výstavu na vernisáži, iné je byť s dielami chvíľu sám, trebárs ako v Art galérii Schürger dostať sa aj k dielam mimo výstavného priestoru. Navyše, keď majiteľka galérie je vždy pripravená sa vám venovať, dokladať k dielam vysvetlenia, poznámky a zážitky. Vtedy máte pocit, že obrazy ožívajú. Predmety z hmoty sa odrazu hýbu, začínajú vysielat' zvláštne vibrácie. Samozrejme, väčšinou pre pozorovateľov pripravených, chtivých tieto signály prijímať do čistých antén, do duchovných sietí. Práve to je ďalší zo celospoločensky najdôležitejších úkonov inštitúcie – kultivácia jednotlivca.

Iste, sú galérie, kde platíte vstupné, doslova preletíte ich priestormi a nie je čudné, že napokon z toho máte v hlave zmätok. Mám vlastnú skúsenosť, chodiť do takých inštitúcií pripravený. Čo chcem zažiť, čo vidieť, si premyslím už pred návštevou. V Schürgerovej galérii máte pocit, že táto je len pre Vás, pre obyčajných cestovateľov svetom umenia. Bez vstupného, bez ťažkých ohromujúcich komentárov, navyše v mnohých prípadoch s občerstvením. „Dáte si kávu, alebo čaj? Minerálku? Zrazu máte pocit, že sa dostávate do sveta iných hodnôt a v ňom ste váženými osobnosťami. V skutočnosti, v tej chvíli, ak ste správne absorbovali vibrácie, nimi naozaj ste. Iba vedieť tieto kmity spracovať, transformovať do konkrétnych zážitkov. Zo všetkých diel v galérii na Vás energie vyžarujú. Musíte ich iba vedieť prijať. Hlavne si uvedomiť, že výtvarné práce a umenie vôbec, nemá bez pozorovateľa, prijímateľa žiaden význam. Hoci ho tvoril jedinec, možno aj z tých najosobnejších pohnútok, jeho odkaz je živý len v spoločenstve, komunite. To je aj ďalší z programových cieľov galérie. Vedieť tieto odkazy tvorcov odovzdávať záujemcom.

Čo teda želať galérii do ďalších rokov? Čo venovať jej k štvrtstoročnici?

Odpoveď je prekvapujúco jednoduchá.

Svoj čas, svoju návštevu.